

Mandolínový súbor Tatrín slávi osemdesiatku

Mandolínový súbor Tatrín oslavuje 80 rokov od svojho vzniku. Súčasní členovia v ňom pôsobia od roku 1980. Mandolínový súbor Tatrín si v tomto roku pripomína okrúhlych 80 rokov od svojho vzniku. Aj napriek mnohým ťažkým obdobiam súbor dodnes hrá a spieva. Členovia, ktorí sú v Tatríne od roku 1980: Eva Kocúrová, 1. mandolína, vedúca súboru Milan Kubánka, organizačný vedúci súboru Mgr. Judita Višňovská, spev Ing. Pavol Matej, 1. mandolína Ing. Jarmila Dajčárová, 2. mandolína Ing. arch. Jozef Bačinský, gitara Pankrác Sedlák, gitara, spev Judr. Ján Klimek, spev, ústna harmonika Jaroslav Kučma, perkusie, spev. V roku 1943, teda 2 roky pred skončením 2. sv. vojny bola mandolína jedným z najjednoduchších hudobných nástrojov. Historici hovoria o mandolíne ako o strunovom a trhanom alebo prerušovanom nástroji, ktorý sa objavil v časoch statočných rytierov a krásnych dám. Je spojený s dobou a hudobnou kultúrou. Skupina mladých chlapcov – Pavla Dvorožňáka, Jozefa Jančíka, Milana Benčíča, Pavla Mateja a Štefana Hozu, si v roku 1942 založila skupinu a ako základný nástroj si zvolili mandolínu. Už o rok neskôr desaťčlenná skupina pod vedením Štefana Hozu rozdávala radosť ľuďom, ktorí nachádzali obľubu nielen v tramských piesňach, ale aj nestarnúcich Dusíkových evergreenoch, šlágroch Krištofa Veselého i áriách z obľúbených operiet. Úspech a obľúbenosť skupiny sa prejavil pozvánkami na mnohé vystúpenia a programy v súťažiach, a to nielen na Slovensku, ale dnes už aj v zahraničí – v Brne, Ostrave a Prahe. Významnou podporou súboru bol aj Československý rozhlas, ktorý pomohol Tatrínu nielen technickými možnosťami, ale aj priestorovými podmienkami, čo prispelo k rozvoju a vzniku tanečnej zložky, ktorú neskôr úspešne reprezentovala speváčka a herečka Magdaléna Balíková. Početné vystúpenia a sláva Tatrínu oslovili mnohých umelcov a v päťdesiatych rokoch minulého storočia sa počet členov vyšplhal na 100, v tomto období súboru zázemie poskytol OZKN Prešov. Úspech Tatrínu priniesol nielen slávu, ale aj povinnosti, a vystupovanie bez honorárov si vyžadovalo ďalšie zamestnanie, aby sa členovia a ich rodiny dokázali užiť. Bolo náročné sklbiť skúšky vystúpenia s prácou a záujem o vystúpenia bol postupne sporadický. Oživenie a naštartovanie súboru sa podarilo v roku 1968 za výdatnej podpory vedenia Domu kultúry, ktoré podporilo Tatríncov a pomohlo s priestorom na skúšky, hudobnými nástrojmi a oblečením na vystúpenie. Súboru pomohol aj vedúci Mikuláš Dudík, učiteľ hudby, ktorý urobil veľké množstvo notových rozpisov, ktoré sú uchované dodnes a podľa týchto rozpisov Tatrín spieva a hrá piesne ako Dedinka ty milá, Rád polku mám, Kovboj od zlatej rieky, Rodný môj kraj, Tulácke blues a mnohé ďalšie. Nová doba, noví členovia a nové myslenie prinieslo aj nový štýl a nové hudobné formy. K pôvodným členom starého Tatrínu, ktorými boli Belo Havrilay, Pavol Matej a Tibor Hauser, sa pridali Július Šterbinský, Pavel Dvorožňák, Anna Krátka, E. Ferko, Ľ. Haluška, B. Machová, P. Havadej, Ladislav Tomáš, J. Valušek a ďalší. K tramským piesňam pribúdali slovenské, šarišské i poľské ľudové piesne. Súbor neustále obnovoval svoj repertoár a absolvoval množstvo vystúpení. V roku 1968 vystupoval v silvestrovskom programe Slovenskej televízie. Spoluúčinkoval s poprednými umelcami a spevákmi – Karolom Konárikom, Pavlom Ružičkom, Františkom Pappom, Prešovčatami, Anderom z Košíc a ďalšími umeleckými telesami. Posilnila sa spevácka zložka pod vedením Jozefa Branekého, ktorý bol zároveň aj sólistom tohto zloženia speváčok a spevákov: Slávky Strakovej, Márie Nagyovej, Márie Dzivej, Jozefa Branekého, Marty Gurskej, Magdalény Maťašovskej, Jána Matejovského, Renáty Oravcovej, Mariána Studenčana, Ľudmily Raškovej a ďalších sprevádzali Tatrín po niekoľko ďalších rokov. Snaha hrať rozširovať repertoár a hrať nové piesne, členov súboru rozdelila a sformovala sa skupina, ktorá vytvorila základ neskoršej skupiny Mloci. Zmena priniesla ďalší začiatok a súbor Tatrín vďaka snahe Jozefa Branekého posilnili hudobníci a speváci, ktorých základnými hudobnými nástrojmi zostali mandolíny a pridali sa gitary. Do repertoáru pribudla juhoslovenská ľudová pieseň. Súbor si opäť získal priazeň publika a absolvoval desiatky vystúpení priamo v meste, jeho okolí i po celom Slovensku, Tatrínci hrali na prvomájových veseliciach, v kultúrnych programoch v liečebných domoch na Sliači, v Kováčovej, Lúčkach, Bardejovských kúpeľoch, Vyšných Ružbachoch a Vysokých Tatrách, usporadúvali i vlastné premiérové koncerty. Tak ako sa zmenila krajina, tak sa menili aj životy členov súboru a postupne odišli z Prešova za štúdiom, deťmi a rodinou. Zmeny v skupine a v spoločnosti priniesli aj ďalšiu zásadnú zmenu, a to ukončenie spolupráce s vedením DK ROH. Koniec niekedy znamená začiatok, a ten prišiel v roku 1992, kedy sa Tatrín dohodol na spolupráci s Mestským úradom v Prešove a Tatrín sa stal súčasťou Denného centra na Sabinovskej ulici, ktorý mu poskytol zázemie a možnosť skúšať. Vedúcim súboru sa stal Tibor Hauser. Ak hovoríme o histórii, treba spomenúť, že množstvo tónov vylúdili a piesni zaspievali spolu s Tatrínom aj: Oravec Jozef Juraj Pončák Eva Lorencovičová Ing. Ján Kochanik Ing. Ľubomír Leško František Labuda Margita Zakuťanská Eva Sobotová Eva Ramazetterová Mgr. Barbara Bačinská Jozef Marcinčin Tatrín po roku 1993 účinkoval aj v Taliansku – Miláne a Brugheriu či v maďarskej Nyíregyháze a

piesňami tešil aj grécke, poľské či nemecké publikum. V nasledujúcich rokoch Tatrín nahral tri kazety a vydal CD. Pri príležitosti 65. výročia založenia súboru v roku 2008 bol súbor ocenený cenou primátora mesta za propagáciu kultúry. Členovia súboru mali možnosť vystupovať pred mnohými primátormi mesta Prešov a stretnúť sa so známymi osobnosťami, napríklad aj s Mariánom Čekovským, Milanom Zimnýkoom, Viktorom Vinczem a Adelou Vinczeovou Banášovou, ktorej starý otec Jozef Branecký účinkoval dlhé roky v súbore Tatrín. V roku 2018, keď mal Tatrín 75 rokov, dostal zlatú tehlu za budovanie mesta Prešov na Slovensku, vo svete a v širokom okolí. Text: Mandolínový súbor Tatrín